СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 118. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 23. мая, 1927. VOL. XXXV. No. 118. Jersey City, N. J., Monday, May 23. 1927. THREE CENTS

ЛИНДБЕРГ ЛЕТИТЬ ЧЕРЕЗ ОКЕАН

ВІСТКИ ПОКАЗУЮТЬ, ЩО ЛЕТИТЬ ПІСЛЯ ПЛЯНУ — СТО МИЛЬ НА ГОДИНУ.

СТ. ДЖАНС, Нова Фунляндія, 20. мая. — Літак капітана Чарлза Линдберга, американського летуна, що пустився в безперервну подорож понад Атляндійський океан, перелетів понад се місто коло години 8. мінут 15 вечером.

Бачили його тисячі людий. Недалеко від острова залягли на морю густі мраки, і літак пропав серед них з виду. Серед людий запанувало страшне одушевлення. Богато з них пустилося на автах, щоби бачити його як найдовше.

Досвідчені моряки, які бачили літак, кажуть, що вітер сприяє йому.

З подібних вісток з других місцевостий по дорозі можна зложити цілу історію перелету Линдберга понад американську сушу до Нової Фунляндії. Виходить з них, що Чарлз Линдберг, якого називали „літаючим дураком", має добре щасте та що веремя дозволило йому робити по 100 миль на годину, як се він обчисляв був наперед.

ПОВІНЬ ЩЕ НЕ ОБНИЖАЄТЬСЯ.

УРЯД ДАЛІ ЕВАКУЄ НАСЕЛЕННЯ.

НЮ ОРЛІНС, 20. мая. — На приказ уряду евакуовано нині місцевість Ібервил, бо їй грозить залляте водами ріки Місісіпі, які не то що не почали спадати, але й ще далі розливаються, захоплюючи широкі поля з плянтаціями цукрової тростi, бавовни, рижу й помаранчі.

Нинішні розливи загрозили життю 35,000 людий. Урядові ратункові лодки забрали вперед жінки й діти, а доперва відтак стали забирати мущин.

На приказ Гувера, міністра торговлі, який веде ратункову акцію, Червоний Хрест отворив ще один табор для жертв повени. Урядники начисляють, що навіть як води опадуть, то лишиться що найменче 70,000 осіб без даху над головою. Супроти сього, щоби дати їм допомогу, богато конгресменів і сенаторів домагається від президента Кулиджа скликання надзвичайної сесії конгресу.

НАФТЯР СИНКЛЕР ЗАСУДЖЕНИЙ НА ВЯЗНИЦЮ.

ВАШИНГТОН, 20. мая. — Федеральний суд засудив нині Гарі Ф. Синклера, ославленого вже нафтяра, на три-місячну вязницю та 500 долярів гривни за те, що він не хотів ставитися на переслухання перед комісією сенату, що розсліджувала нафтові обманьства. Засуджений зараз вніс відклик.

НЕ ХОЧЕ КАНДИДУВАТИ НА УРЯД ПРЕЗИДЕНТА.

НЮ ЙОРК, 20. мая. — Чарлз Евенс Гюз, відомий нюйоркський адвокат, котрий кандидував у 1916. році на уряд президента Злучених Держав проти Вудрова Вилсона, заявив нині своїм прихильникам, які хотіли його ставити кандидатом на сей уряд з републиканської партії, що він кандидувати не думає, бо йому вже минуло 65 літ.

ВИСМІВАЮТЬ РІЖНІ ЗАБОБОНИ ПРО ЇДУ ТА ПРИКРАСУ ТІЛА.

ВАШИНГТОН, 20. мая. — Цілий майже день сесії конвенції Американського Медичного Товариства посвячено ріжним широко принятим забобонам про їду й прикрасу тіла. Лікарі висміяли ріжні „одиноко здорові способи їдження" як справдішні забобони, які звичайно не приносять ніякої користи, а часто навіть просто шкідливі.

Подібні річи говорили лікарі про косметики, бо вони замісць прикрашувати тіло, ще більше його обезображують.

АРМІЯ Й ФЛЬОТА СВАРЯТЬСЯ ЗА ТЕ, ХТО ВИГРАВ МАНЕВРИ.

НЮПОРТ, Ровд Айленд, 20. мая. — Американська воєнна фльота покінчила свої весняні маневри та приїхала сюди на відпочинок. Коли офіцири фльоти довідалися, що на основі рішення суддів фльота програла маневри, бо прибережна оборона Америки показалася справнійшою, офіцири висказали свое велике здивовання на се рішенне. Їх потішили, що рішенне тільки тимчасове, та що воно ще може бути змінене.

СМЕРТЬ КАТОЛИЦЬКОГО ЕПИСКОПА.

НЮАРК, Ню Джерзі, 20. мая. — В епископській палаті помер тут на астму в 71. році життя римо-католицький епископ Джан Оконор, відомий католицький провідник.

Дався він свого часу пізнати й Українцям, коли за його почином зборонено українським католикам ужити залі в українській католицькій школі в Пасейку на протестаційне віче проти ляцько-римського конкордату. Наслідок сеї заборони для католицької церкви був такий, що майже вся католицька парохія покинула католицьку церкву.

ПЕРЕСИПАЮТЬ УРЯДНИКІВ У ПРОГИБІЦІЙНІМ УРЯДІ.

ВАШИНГТОН, 20. мая. — В прогибіційнім уряді роблять такі далеко йдучі переміни в складі сього уряду, що відправлено навіть самого начальника уряду, генерала Линколна Андруса, а на його місце встановлено Ловмена, що був колись заступником губернатора нюйорського стейту.

Межи Андрусом а Мелоном, секретарем (міністром) скарбу, мали від довшого часу існувати непорозуміння.

ЗАЙПЕЛЬ ЗА ЗЛУКОЮ АВСТРІЇ І НІМЕЧЧИНИ.

ВІДЕНЬ, 19. мая. — Монсіньора Зайпля вибрано вже четвертий раз канцлером Австрії. В своїй інавгураційній бесіді Зайпель заявив в парляменті, що новий австрійський уряд предложить Лідзі Націй плян щодо прилучення Австрії до Німеччини. Та заява Зайпля стрінулася з апробатою цілого парляменту, яку оплескували всі посли без ріжниці на їх політичні переконання. Така злука, заявив Зайпель, конечна головно з економічних причин.

УГОРЩИНА РАТИФІКУЄ ДОГОВІР З ІТАЛІЄЮ.

БУДАПЕШТ, 19. мая. — Угорський парлямент ратифікував договір Угорщини з Італією. Соціялісти зробили з того приводу бучу, називаючи Муссолінія убійником, а договір зрадою угорського народу. Підносили, що силою цего договору стане Угорщина італійською кольонією і базою італійського імперіялізму на Балкані.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВАХ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ.

В Харкові вже кілька місяців працює авторитетна комісія, яка опрацьовує правопис української мови. Комісія вже проробила велику роботу, але остаточного проєкту правопису не затверджено. Щоб остаточно затвердити його, в травні цього року має бути скликана конференція мовознавців. Між иншими на конференцію будуть запрошені представники Західної України та Закарпаття: проф. Смаль-Стоцький, др. Сімович та письменник Стефаник.

ПОСОЛ ПОРЕД СУДОМ ЗА ПРОТИ-ДЕРЖАВНУ РОБОТУ В КИТАЮ.

ПАРИЖ, 20. мая. — Премієр Поанкаре зачинає розправлятися з лівим крилом. Бо ото домагається він арештування і видачі з боку парляменту комуністичного посла Доріота за його протидержавну роботу в Китаю. Ліві підняли з того приводу крик, а й другі не так дуже охочі до арештовання, маючи прикрі спомини, звязані з Мальві і Кийо.

СЕЛО ЧИТАЄ ҐАЗЕТИ.

Відділ преси Дніпропетровського окружкому обслідував справу поширення газети на селі. Вияснилося, що за останній рік село стало значно більше читати пресу. Тепер одна газета припадає менше ніж на 5 дворів, тимчасом, як минулого року одна газета припадала на 7 дворів. Цікаво порівняти, що за передвоєнних часів одна газета припадала на тисячу селянських дворів.

НОВИЙ МУЗЕЙ У КИЇВІ.

Президія Укрнауки визнала за потрібне засновати в Києві український мінералогічний музей. Він буде складовою частиною науково дослідного геольогічного інституту. Як основа музею, йому передається геольогічний кабінет бувшого Київського університету.

ДЛЯ КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1928 РІК.

Проситься українських лікарів, дентистів, адвокатів, учителів, бизнесменів, як купців, ріел-естейтменів, контракторів, та інших **професіоналістів і підприємців** в усіх містах Злучених Держав, подати свої адреси для поміщення в календарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Також просимо подати, де є і як називаються **українські банки, будівляно - позичкові спілки, кооперативи, Народні Доми** й інші підприємства.

Також, де є **українсько-американські школи** з правом прилюдности.

І вкінці **усі українські культурні товариства й інституції** (як музичні школи, хори, театри) і **громадські установи** (клюби, товариства).

Просимо поспішитися з присилкою. Реченець до 30-го мая с. р.

Се в інтересі кождого громадянина і всіх українських установ в Америці, бо імена й адреси будуть подані поазбучно і будуть в руках 20,000 членів У. Н. Союза через цілий рік. Адресувати:

„SVOBODA"
Box 346
JERSEY CITY, N. J.
Видавництво У. Н. Союза.

ІНСТИТУТ НАУКОВОЇ МОВИ — ЦЕНТР ТЕРМІНОЛЬОГІЧНОЇ РОБОТИ.

В Києві відбулися річні збори Інституту Наукової Мови, де було зроблено доповідь про його роботу за минулий рік.

Інститут нині складається з 5-ти відділів, що нараховують 253 співробітників, серед них найкращі наукові сили України. На чолі інституту стоїть незмінний секретар УАН акад. Кримський, відділом природознавства завідує акад. Тутковський, соціяльно-економічним — акад. Михайло Грушевський і мистецьким акад. Новицький. Є ще с. г. відділ і технічний.

Інститут нині розроблює матеріяли для 34 термінольогічних словників з усіх царин знання. За рік було складено понад 2 мільони карток з термінольогічним матеріялом. Зоольогічна секція відділу природознавства організувала кілька експедицій на Полтавщину, Дніпропетровщину і на узбережжя Чорного та Озівського морів, де було зафіксовано понад 2,000 термінів, досі незнаних у літературі.

Інститут установив науковий звязок з закордоном і редагує тепер українську частину агрикультурного словника, що його видає римська с.-г. Академія 36 мовами. Поширюються звязки з аналогічними установами инших республік Союзу.

Укрголовнаука, визнавши інститут за центр термінологічної роботи на Україні, запропонувала йому взяти на себе терміно-фільольогічну контролю над усіма основними науковими виданнями, що виходять українською мовою. Крім того Укрголовнаука запропонувала інститутові охопити своєю термінольогічною роботою всі царини знання.

НАУКОВІ РОБІТНИКИ В СПІЛЦІ З РОБІТНИКАМИ І СЕЛЯНСТВОМ.

На Х. Всеукраїнськоми Зїзді Рад, який відкрився 6. квітня ц. р. у великій салі театру Шевченка в Харкові, від імени 3,500 наукових робітників України привітав зїзд академик Багалій.

„Ми, наукові робітники, зробили помітний крок на шляху радянського й соціялистичного будівництва і ми виступаємо єдиним фронтом зі всім робітництвом і селянством, всією радянською суспільністю" (довгі оплески).

„Перед зїздом рад, — каже далі академик Багалій, — стоїть велитенське завдання, — вирішення справ реконструкції нашого господарства. Для цього виробництво треба будувати на досягненнях техніки й науки, і будувати так в галузі важкої індустрії, як і в галузі сільського господарства. І саме в проведенні цієї реконструкції і повинна здійснюватися природна змичка науки й практичної праці. Наші вчені вже прикладають своїх знань для здійснення будівництва Дніпрельстану. Ціла армія наукових робітників України працює над справами, що щільно сполучені зі зміцненням нашої республіки.

„Перед нами, всією радянською суспільністю, стоїть таке величезне завдання, як утворення й поширення української культури. Це завдання треба виконувати спільними силами всіх будівників пролетарської країни.

„Ми, робітники науки, не цураємося політики і в політиці першу вимогу висуваємо, — охорону нашого Радянського Союзу від закордонних імперіялістів. І в цій вимозі ми також ідемо в ногу з пролетаріятом і селянством".

Закінчуючи свою промову, академик Багалій передає зїздові побажання:

„Поширити й зміцнити наукову роботу, піднести її на рівень найвищих досягнень світової науки й техніки і зробити цю роботу знаряддям соціялістичної реконструкції, на користь нашого великого Союзу Радянських Республик".

ДОПОМОГА ДІТЯМ.

Всеукраїнське Оргбюро ДД на початку травня скликає перший Всеукраїнський Зїзд Друзів Дітей. Зїзд заслухує звіт Оргбюра, ЦК Допомоги Дітям, Наркомосу та инших організацій і намітить шляхи дальшого розвитку товариства.

За останніми відомостями Всеукраїнська організація Друзів Дітей має в своїх лавах понад 257 тис. чол. та 4,943 осередки, з яких 2 тис. осередків працюють на селі.

Для матеріяльної допомоги безпритульним дітям та для пробного навчання їх т-во друзів дітей зорганізувало на Україні 42 дитячі майстерні, де працює біля 800 дітей.

В низці округ України: в Сталіні, Полтаві, Києві, Умані та Сумах т-во Друзів Дітей зорганізувало 34 дитячих майданчиків, де нині займаються біля 2,200 дітей.

В ФРАНЦІЇ ПРИНЯТО ОСЬМИГОДИННИЙ ДЕНЬ ПРАЦІ

ПАРИЖ, 20. мая. — По довгих ваганнях французька палата ратифікувала ухвалу про осьмигодинний день праці, приняту на Міжнародній Робітничій Конференції в Вашингтоні в 1921 р. Через шість літ відкладали ту справу під претекстом, що треба підождати, як поставляться до сеї справи другі держави, особливо Англія і Німеччина. Злучені Держави не ратифікували цеї ухвали. Сегодня перейшла вона більшістю голосів головно по тій причині, що таке вирішенне скріпить положенне Франції на міжнародній економічній конференції в Женеві.

ДО ЧОГО ДОГОВОРИЛИСЯ ЧЕМБЕРЛЕЙН І БРІЯН.

ПАРИЖ, 20. мая. — Французька преса розбирає тепер вислід візити президента Думерга і Бріяна до Англії і каже, що та візита має більш моральне значінне чим матеріяльне. Націоналісти обох держав будуть заведені в надіях, бо Бріян і Чемберлейн не договорилися до ніяких рішучих кроків. Знова в Німеччині будуть заспокоєні, бо Німці побоювалися відновлення сердечної антанти з вістрем проти себе. Франція і Англія погодилися одначе що до сего, що не може бути мови про вицофанне аліянтських війск з Надренії, доки не буде знищена Німцями Кенігсберська кріпость. Французи хотіли би продовжувати військову окупацію в повній силі далі, бо кажуть, що це одинока запорука, що Німці будуть сплачувати репарації, але тяжко це погодити Бріянови з льокарненським духом і треба буде піти таки на уступки.

Між обома міністрами не прийшло рівнож до ніякого позитивного вирішення що до відношення їх держав до Китаю і совітів. Мається враження, що Англія пре таки до зірвання зносин з совітами. Говорено навіть, що і Франція годиться відослати назад до Москви совітського амбасадора. Та показується, що та відомість безосновна.

ФРАНЦУЗИ ГОТУЮТЬСЯ ПРИНЯТИ ЛИНДБЕРГА.

ПАРИЖ, 20. мая. — Цілий Париж захоплений вісткою про відважний лет Линдберга. Всі бажають йому успіху і радо його повитають в Франції мимо жалоби про втрату своїх двох найкращих летунів. Линдберг осяде на землю в малій місцевости Ле Бурже, що лежить недалеко Парижа. Там є летунське поле і летунська стація, яка буде ціла ілюмінована. Рівнож будуть освічувати цілу дорогу від французького побережа до Ле Бурже, щоби улекшити Линдбергови осідання.

Французькі летуни подивляють Линберга, але кажуть, що такий лет надто газардовий. Другі знова твердять: Коли їде один, то йому припаде вся слава, а коли загине, то шкода буде зведена до можливого мінімум.

БЕЗПЕРЕРВНИЙ ЛЕТ З ЛОНДОНУ ДО ІНДІЇ.

ЛОНДОН, 20. мая. — Двох англійських летунів Карр і Джільмен вибрався в далеку дорогу, щоби осягнути летничий рекорд і побити під тим оглядом Французів. Лет сей так само газардовий як лет Линдберга. Дорога, яку вони задумують відбути безперервним летом, виносить 4,000 миль. Публика, яка супроваджала летунів, попала в страшний переляк, коли аероплян підносився і перелетів понад великим валом всего о кілька інчів. Колиб колеса були зачіпили о мур, булаб катастрофа на місци.

Аероплян має 1,100 гальонів газоліни і цей тягар є найбільшою для него небезпекою.

ГАНКОВ ОКРУЖЕНИЙ З ТРОХ БОКІВ.

ШАНГАЙ, 20. мая. — Хвилі большевицького відламку націоналістичного уряду в Ганков вже почислені. На місто натискають три армії. З полудня і сходу генерал Чанг Кай Шек, з заходу генерал Янг Сен і маршал Ву Пей Фу. По всякій правдоподібности місто попаде в руки генерала Чанг Кай Шека. Не знати тільки, чи він вдержиться, бо північна армія доволі сильна, а вона рівнож напирає на Ганков.

В місті населенне ожидає з тревогою дальших подій. Чужинці віднеслися до своїх конзулятів з просьбою о поміч. 22 чужинецьких кораблів вже стоїть в пристани, а війско готове кождої хвилі вийти на сушу. Кажуть, що нема ніякої обави за життя чужинців, бо їх ніхто не буде зачіпати, хиба, що случайно попаде хто у вуличну боротьбу, якої в такім положенню годі буде виминути.

ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ВИДАСТЬ ЕКОНОМІЧНИЙ КОДЕКС.

ЖЕНЕВА, 20. мая. — Якщо совітські делегати не зроблять в послідній хвилі якоїсь несподіванки і сецесії, економічна конференція готова розійтися в мирі та повзяти цілий ряд ухвал, які ввійдуть в міжнародний економічний кодекс, який буде директивою для економічної політики ріжних держав.

Найбільше спорено над розвязкою проблеми картелів. Франція і Німеччина заявлялися за картелями, а Швеція і другі менші державі були проти них. Робітничі делегати і совітські були рівнож проти картелів і не хотіли погодитися на ніяку прихильну розвязку цеї проблеми. Комісія станула одначе на тім, що картелі добрі, коли добре ведені, в противному разі вони шкідливі. Це є компромісова розвязка, на яку одначе совітські делегати не погодються.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОБИ ХОЧ ТАКІ В НАС БУЛИ

В своїм часі згадували ми про о. А. Залітача з Яворова, як він казав здерти зі шкільних вікон наліпки Івана Франка. Від сплямлення памяти Франка до національної зради вже тільки один малий крок, тож і не диво, що о. Залітач опинився незабаром на зборах т. зв. Українського Народного Союза, себто новозаснованої Поляками нібито української партії, яка зібрала біля себе останнє шинкове шумовиння, що за юдин гріш продало народну честь і пішло на службу Варшаві. Пішло отже в нашім случаю все гладко, по звичайній рутенській дорозі.

Та тим разом загальна опінія не пощадила вже особи о. Залітача і вдарила його зі всіх боків. Це мабуть, а може таки і власна совість таки привели людину до опамятання і ось в „Ділі" з 29. квітня 1927 р. читаємо таку заяву:

„Отсим заявляю, що дня 16. березня ц. р. явився я на зборах Українського Народного Союза, впавши жертвою політичної незорієнтованости в тій справі. Цей мій вчинок уважаю національно політичною похибкою, яку прилюдно осуджую. В майбутньому на ніяких зборах і сходинах цієї організації не тільки являтися не буду, але, як це я вже раз прилюдно заявив, нічого спільного з нею мати не хочу. Все українське громадянство прошу приняти цю мою заяву до прихильного і виправдуючого відома. Яворів, дня 27. квітня 1927. о. А. Залітач."

Треба признати, що о. Залітач дав мужну заяву. Прогрішився, але й сам себе прилюдно осудив, заявляючи, що це вже ніколи другий раз не повториться. В той спосіб все таки о. Залітач виправдав себе в публичній опінії, а та знова не хоче нікому з синів одного і того самого терплячого народа відбирати чести і радіє, коли зблудивша вівця вертає на праведну путь. Цілком певно стало легше на серцю о. Залітачеви, коли він погодився з українською суспільністю, як колиб мав далі вичитувати в пресі про себе як про того проклятого, що працює на шкоду свого власного народу.

Як бачимо з того, сила загальної опінії в краю велика. Там ще можна ратувати ті особи, яких характери ломляться. Там духовна влада не нагороджує священиків, що плямять память Франка, не вважає їх за заслужених і не дає їм гонорів. Там остро і рішучо осуджують кождий, хоч би і найдрібнійший вірноподданчий акт зглядом Польщі. Тому можливий там зворот до кращого. Бо у нас в Америці практикується далі звичайне собі хрунівство, кривлення душею, вигинчастість на всі боки з тим, що і Богови свічка і чортови огарок. Це ті безхарактерні методи, якими можна тут вдержатися на добрих парохіях і дослужитися почестей.

ГОСПОДАРСТВО СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ В ЗВЯЗКУ З ВИМОГАМИ ВІЙНИ

Успіхи провадження сучасної війни, помило всього иншого, залежать від підготованости народа до задоволення потреб війни. Саме головне мусить бути промисловість підготована до вимог війни. На це Ворошілов звертає особливу увагу членів зїзду совітів, кажучи: **„Підготовка промисловости до оборони повинна стояти перед нами як найактуальнійша задача, завдання сьогоднішного дня, без вирішення яких всі розмови відносно оборони нашої держави будуть в значній частині лише розмовами мало реальними".**

Світові держави здавна пильно працюють над пристосованням своїх промислів до вимог війни. Майже всі держави виробили цілу низку мір, які дають їм можливість в найкоротший час перевести свою промисловість з мирного виробництва на військове. Це так звана мобілізація промисловости, проби якої вже не раз робилися по Великій Війні в багатьох державах. Навіть в Америці вироблено такі пляни. Із сього можемо зрозуміти, до яких кольосальних розмірів повинна досягнути мобілізація промислів для такої простої держави, як Росія. Тимчасом зі слів Ворошілова видно, що в цьому відношенню совітська Росія зовсім ще не підготована. **"В цьому відношенню",** — говорить він, — **„у нас робиться ще дуже мало".**

Завдання промислів.

Щоби в час війни промисли могли бути швидко змобілізовані й переведені на військове виробництво, їм потрібні свої кадри військової промисловости. Військова промисловість, що працює в мирний час, в часі війни розвертається ширше і захоплює під свій вплив, так би сказати, мирні промисли, роблючись основним кістяком всієї військової продукції. Чим ширше й ліпше організована за мирного часу військова промисловість, тим скорше й ширшу мобілізацію всего промислу зможе держава перевести. Большевицький військовий міністер, заявляє, що російська військова промисловість, яка недавно ще **„шкульдигала на всі чотири ноги, тепер трохи поправилася".** Але тут же він каже, що вона не годтиться бути тією віссю, біля якої повинен „обертаться весь величезний народньо-господарський орґанізм на випадок нападу на Росію".

Отже, тепер перед військовими промислами Росії стоїть завдання, як найскорше направитися, розвинутися, щоби задовольнити завданням оборони країни. Підготовлення до мобілізації всіх промислів цілої країни тепер таке ж саме важне завдання, як і підготовлення до мобілізації всього населення. Як справа тепер стоїть в большевиків, про це свідчать такі слова Ворошілова: **„Ми сподіваємося, що в недалекому майбутньому це важнійше завдання поставлять в центрі уваги, і для виконання його військова промисловість буде вдатна більше ніж в цей час".** Сподіванки лише на майбутнє, а поки що того, що треба, нема.

Транспорт.

На комунікації, а особливо на залізницях, лежать підчас війни завдання надзвичайної ваги. Залізниці повинні перевезти до фронту людий, коний, знаряди, харчі, зброю і т. д. Вони мусять все це не лише перевезти до фронту, але й перекидати швидко з одного фронту на другий. З фронту повинні вивозити хворих, ранених, полонених; в разі відходу армій, евакувати базові склади, та инше майно й людий. Тому залізниці мають для війни рішаюче значіння.

Росія програла війну з Японією головне тому, що не могла своєчасно і в потрібній кількости підвезти на Далекий Схід ні війська, ні припасів для нього. Підчас Великої Війни в глибокому запіллю Росії на далеких військових базах було всякої поживи досить, а фронт часто голодував, бо залізниці не могли підвезти всього потрібного. Часто окремі армії терпіли поразки ізза браку жовнірів, бо з резервів залізниці не могли підвезти нових. Німеччина могла боронитися проти далеко численнійшого від неї ворога так довго головно завдяки густо розвиненим залізницям, які давали їй можливість швидко перекидати військо в потрібні місця.

Про совітський транспорт Ворошілов говорить дуже коротко, але за те крепко песимістично. Він констатує, що тепер в мирні часи, коли взагалі життя країни йде повільним темпом, російські залізниці переґружені й не можуть справитися з своїм завданням. Тому, на його думку, треба прикласти надзвичайні зусилля, щоби відбудувати транспорт, щоби він був придатний в разі війни. Покищо він до війни зовсім не годиться.

Поруч з залізницями величезну ролю відограють в арміях обози. На службу арміям мобілізуються в часи війни приватні вози й коні. В мирні часи з них всіх тримається спис і розрахунок та складається мобілізаційний плян. Час-від-часу переводяться пробні мобілізації для перевірення, як се робиться з другими чинниками війни.

Крім обозних коний потрібні також верхові коні для кавалерії. Таких коней в Росії за часів царату виховували в спеціяльних кінних заводах. Багато треба було потратити труду й засобів, поки виведено коні відповідної породи, придатні на війні для кавалерії своєю легкостю, силою і скорістю бігу. Війна кінські запаси значно вичерпала, а большевицька господарка остаточно знищила годівлю коний в Росії.

Лише тепер большевики хапаються за голови й думають відбудувати за пару років те, що творилося десятками, а то й сотками років. Ворошілов досить песимістично заявляє, що тепер в Росії можна нарахувати це більше як 10 міліонів голов коний, тоді як до війни їх було 35 міліонів. Тому закінчує він свою доповідь про транспорт такими словами: **„Інтензивний розвиток коневодства, в тому числі верхових коний, більш швидкий темп відбудови обозного господарства нашого селянства, при незначному розвитку механічної тяги, набуває головнійше значіння для нашої оборони".**

При такому підготованню до війни, яке тепер є в Росії, ледво чи зможе вона витримати довші удари серіозного ворога. Тому большевикам за всяку ціну потрібний мир.

ІНТЕЛІҐЕНТИ ПРАВДИВІ І ІНТЕЛІҐЕНТИ ПО НЕПОРОЗУМІННЮ

Коло є клич „Бий інтеліґентів!", то зовсім на місци є застановитися, що саме представляють собою інтеліґенти, чи інтеліґенція, — хто вони є.

Під словом „інтеліґент" розуміється звичайно образованого чоловіка. Під словом „інтеліґенція" розуміється звичайно загал образованих людей. Однакож, о скільки де образовання було привілеєм богатих людей, там задержується ще й поняттє, що інтеліґент є богатий чоловік, пан. А що пани в тих краях, де образованнє було привілеєм, вбиралися инакше ніж прості люде, то й стрій відріжняв інтеліґентів від инших людей. Можна нераз між нашими людьми почути, що хтось вже в старім краю вбирався „по інтеліґентному", — значиться, був навіть стрій „інтеліґентний". Через те кінець-кінцем дійшло до такого поняття, що за інтеліґента здебільша принято вважати кождого, хти вбирався не „по хлопськи", а „по панськи". Коли їхав чоловік до Канади і, вибираючись в дорогу, купив собі за послідні гроші „інтеліґентний" стрій у жидівськім склепі в місточку, то тим самим ставав вже і „паном" і „інтеліґентом", на якого всі свояки і знакомі зачинали дивитися з більшою повагою і — заздрістю. Поняття, що стрій анґлійського краю є звязаний з „інтеліґентністю", так далеко вкорінилося, що коли прим. Д. Лопатинський в своїй драмі „Параця" хотів представити повернувшого з Америки еміґранта (який не міг повернути до краю инакше, як в американськім „інтеліґентнім" строю), то обовязково представив його вже інтеліґентним чоловіком, навіть з бородою (також прикмета інтеліґентности!), хоч навіть натяком не пояснив, де саме той чоловік тої інтеліґентности міг набратися.

З повисшого вже видно, які баламутні є поняття про кваліфікації на інтеліґента. За інтеліґентів вважається то образованих людей, то всіх тих, що „по інтеліґентному" вбираються. Тимчасом не треба бути навіть великим обсерватором, аби завважити, що стрій зовсім не йде в парі ні з образованням, ні з богацтвом, — богацтво не все йде в парі з образованням, ні зі строєм, — і образовання не все йде в парі ні з богацтвом, ні зі строєм. Де, як де, а в Канаді може найскорше можемо найти повно доказів на те, що найкраще може часом убиратися людина, яка не має ні образовання, ні майна, — богаті бувають люде, що не мають ніякого образовання і убранням не ріжняться навіть від найпростійшого робітника, — тай найвисшим образованням відзначаються люде, що не дбають ні про майно, ні про строї. Взагалі стрій не відграє в Канаді ані найменшої ролі, як кваліфікація до інтеліґентности, підчас коли також загально відомий є факт, що найбільші богацтва збивають в Канаді не люде з найвисшим образованням, а часом якраз навпаки, — коли не люде з середним образованням, то люде з найменшим образованням, або й люде зовсім без образовання. Між найбільшими богачами Канади нема ані одного, котрий здобув би своє майно через свою науку. Натомісць найвисше образовані люде густо-часто проживають в нужді і на загал їх зарібки є менші від зарібків пересічного бизнесмена, а часто навіть від зарібків звичайного робітника. Коли вже має хтось високе образовання, то без сумніву професор університету, — найвисшої школи, яка є в світі, — а тимчасом машиніст на зелізниці заробляє більше ніж неодин професор університету, — і тому на становища професорів університету йдуть звичайно люде, котрі ставлять висше науку ніж своє особисте добро.

Виходило би, що інтеліґентами по правді є тільки образовані люде, — люде, що перейшли найвисші, або бодай висші школи. Чи справді так воно є? Вчасти так, та не зовсім. Аби зрозуміти добре, хто є інтеліґент, треба насамперед зрозуміти, що значить се слово. Що-ж воно значить? Слово „інтеліґент" походить від латинського слова „інтелект", а се слово означає: „спосібність думання", „спосібність розуміння", отже інтеліґент є чоловік здібний розуміти, здібний думати. Про образовання нема в тім слові навіть натяку. Коли-ж між образованням і інтеліґенцією повстало якесь споріднення, то тільки через те, що чим більше людина має образовання, тим більше має спосібність думати і розуміти.

Коли обсяг людського знання був розмірно малий, то, припустимо, що могло так бути, що хтось міг в своїм умі зібрати всі здобутки інтелекту, тобто міг зібрати все знання, до якого в тім часі міг дійти людський рід. Нині нема на світі людини, котра моглаб зібрати у своїм умі все те, що для людського роду є відоме. Коли нині є якісь дуже вчені люде, то звичайно вони є вчені тільки в одній галузі. Приміром знає хтось тільки астрономію, а в музиці він нічого не розуміє. Знає фізику, а про чужі мови поняття не має. Знає всі літератури світа, а в рахунках дасть себе ошахрувати жидкови, що заледви вміє підписатися. Так воно є під кождим зглядом. Нема людей, котрі все вмілиб, а люде, котрі всего по трошки знають, звичайно нічого добре не знають. Отже поняття інтеліґентности є досить зглядне. Людина дуже інтеліґентна в одній річи буває зовсім неінтеліґентною в инших річах. Людина інтеліґентна у ріжних річах частенько показується слабо інтеліґентною між людьми, що займаються спеціяльно якоюсь одною річею.

Одним словом: „інтеліґентність" є понятте плинне, хитке, неусталене. Годі означити якесь точне правило щодо того, де кінчиться „неінтеліґентність" а зачинається „інтеліґентність". Годі назначити границю, від якої людина стає інтеліґентною. Інтеліґентність є спосібність думання, спосібність розуміння, а сі спосібности бувають не тільки в тих людей, що ходять до школи, але й у тих людей, що не ходять до школи. Говориться нераз навіть про пса, або коня, що се інтеліґентний пес, чи кінь; се значить, що той пес, чи кінь, може чогось скоро навчитися, може щось легко зрозуміти. Ніхто ще не видів пса, котрий вмів би читати, ніхто не чув про коня, котрий ходив на лекції на університеті; колиж помимо сего бувають інтеліґентні пси та коні, то тим більше бувають інтеліґентні люде між тими, котрі також з одної або другої причини не мали нагоди ходити на університет, або навіть не мали нагоди навчитися читати та писати. З другої сторони се є аж надто відома річ, що до висших шкіл дістаються і кінчать їх та дістають найвисші дипльоми нераз крайно обмежені люде, зовсім неспосібні до думання, одже неінтеліґентні люде, які відтак доказують у дальшім життю свою неінтеліґентність тим, що нічим в світі не інтересуються.

Тут і приходимо до значін-

В. Будзиновський.

ПЯТЕ КОЛЕСО.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

(7)

— Такий приказ був, звочі прийшов з Бродів гінець з новим приказом. Ось що я хотів переказати вам, щоби ви відтак не жалувалися, коли би я вас лишив у Львові самого.

— Не сталось би ніяке нещасте, але я маю від гетьмана приказ приїхати до Бродів разом з вами.

Хмельницькому сей наглий відїзд був дуже не на руку. Він мав охоту ще троха погуляти у Львові. Медвинови обіцяв був ще раз зайти до него. Найбільше кортіло його ще раз глянути на Олену. Сам не знав, на що се йому; йому старому зазирати за молоденькими відданицями. Але, кортіло, тай годі!

— Чого я сюди в таку пору зайшов?! — Хмельницький в душі сам себе картав. — Не знаючи, що військо вже відходить, я міг був проти моєї волі спізнитися і лишитися у Львові. Тепер, коли ротмістр вже сказав мені, мушу відїхати з військом, бо у гетьмана вже не вибрешуся, що не знав.

— Не знаю, — Хмельницький промовив до ротмістра, — чи поспію на час. Мої коні і моя челядь в заїзді на Галицькій. Як чура куди повіявся, то мені годі відїздити з вами. Чейже не лишу його самого.

— Чура і візник вже знають, що відходимо, — ротмістр відповів. — Оба дожидають вас в заїзді. Возьміть відси першого ліпшого коня і поспішайте до них. За пів години будете назад. Ще лишиться вам досить часу попоїсти на дорогу.

Рад не рад, Хмельницький сів на коня і поїхав на Галицьку. По дорозі думав:

— Як би я зайшов до Медвина, то хоч не хоч, буду позирати на ту Олену не таким оком, як на чарку горівки, або на образ святого Миколая. Буду зазирати за нею. Мені з того нічого не прийде, а люди помітять і будуть зі старого сміятися. Вона вже доміркувалася, що я поцілував її і пригорнув до себе не конче тому, що вона дитина мого приятеля. Як би була не зміркувала, що її вид розігрів мою кров, то булаби не втікла, коли я хотів поцулувати її відходячи від них. Готова, Бог зна, як розказати про се батькови. Старий ще погадає, що хочу звести його доньку. А нехайби сказала що свому судженому! Тьфу, нащо мені всего того!

Прийшовши до заїзду, Хмельницький застав свого візника і чуру готових до відїзду.

— Іди, Северку, до Медвина, — промовив до чури. — Скажи йому, як є. Скажи, що від гетьмана прийшов приказ зараз відійти до Бродів, отже я вже не годен поступити до него. Може за пару місяців знов буду у Львові, то відвідаю його. Тій кінь нехай тут лишиться. Як вернеш від Медвина, сядь на коня і прийдь на Краківське до війська гетьмана.

Чура пішов бігцем до Галицької брами. Коня, на котрім Хмельницький приїхав, візник присилив до воза. Хмельницький сів на свого власного коня і пустився долів Полтвою. За ним їхав його віз.

* * *

Коли чура Северин за першим разом прийшов був до Медвина сказати, що Хмельницький на ніч не прийде, наймичка Олена чогось то посоловіла. Сама не знала, чого, але посоловіла. Вона ще не цілком певна була, що того козака, будьщобудь вже немолодого, спонукало цілувати її, ще й так нахабно. Вона питало сама себе:

— Чи він справді думав, що я донька Медвина, чи може цілував тому, що я така гарна? Мені всі кажуть, що я дуже гарна. Але ще ніхто не сказав мені того так палко, як сказали його очи... і уста, цілуючи. Що він сказав би і що зробив би, як би провідав, що Медвин не мій батько?

Олена важко зітхнула.

— Мені з того нічого не прийшлоби. Хоч він вдовець, і, хоч я гарна, то я йому не рівня. Він шляхтич і військовий старшина, я бідна сирота і тільки наймичка. Цілувати, цілував би. Може й що більше взяв би... і посадив би мене на публіку.

Дівчина лягла спати з твердою постановою, як завтра прийде Хмельницький, вимината його. Хоч постанова була тверда, не легко було з нею всиути. Сон її не брався. Стала міркувати собі, що як би це схотів поцілувати її, то була би дурна, як би боронила. Чейже від того на устах не лишиться ніяка закала. Цілунок також це такий осоружний, щоби аж втікати від него. Через сю ніч дівчина просто перемінилася. Сон став перемагати її аж тоді, коли стала думати, що життє без цілунків, то щось неначе їжа без соли. Вснула що лиш тоді, коли вже не сумнівалася, що завтра Хмельницький прийде не так, щоби відвідати Медвина, але нарошне на те, щоби її вицілувати.

— Але заки поцілує, — думала засипляючи, — скажу йому, хто я. Нехай цілує красу, не доньку богача. Нехай поцілує мене, хоч я наймичка!

Рано хоч не виспана, але весела, схопилася Олена до роботи, бо не сумнівалася, що ті, в ночи вимріяні цілунки нині не минуть її. Троха не захлипала, коли вчула, що був чура і переказав, що Хмельницький не прийде, бо вже відїхав.

— Він хиба справді цілував мене не як дівочу красу, але як дитину Медвина, — подумала. — Як би не так, то він таки скочив би сюди бодай на одну хвилиночку, тільки на те, щоби мене ще раз поцілувати... Хоч, таки ні! До дитини, його очи не горілиб так, і він так сильно не пригортав би мене до себе. Хоч взяв мене за доньку Медвина, то коли би думав, що я не так гарна дівчина, як тільки дитина приятеля, поцілував би раз, тай тільки всего. І не цілував би так нахабно... Не водив би за мною очима.

Ті цілунки ще пару ночий не давали дівчині всиути. Колиж вснула, морочили її в сні. Як не Хмельницький, то якийсь знакомий парубок цілував її в тих снах. Між ними бував також челядник Медвина Михайло Карпюк. Ріжно Хмельницький і всі ті хлопці чергувалися в її снах. Не все кінчилося на самих цілунках. Бували й солодші сни. Хмельницький, котрого вже не мала нагоди бачити, став щораз рідше навідуватися до неї в її снах. Навідувалися головно парубки, котрих частійше мала на очах. Що днини бачила Карпюка, котрий все водив за нею очима і коли тільки міг, заступав їй дорогу. Отже найчастійше снився їй той Карпюк.

В будні дни не тільки вся челядь, але й Медвин з донькою і сином обідали в просторій пекарни. Карпюк все сідав за столом просто Олени. Сидів раз у раз крадьки позираючи на неї. Знаючи, що він сверлує її своїми очима, вона, хоч не хотіла, мусіла час до часу і на него глянути. Тоді в його очах вичитувала вдячність за ту її ласку. Не диво, що в її дрімоті і в її снах найчастійше виринав образ Карпюка і найчастійше він голубив її. Нераз, коли проснулася, жалувала, що се був тільки сон.

(Дальше буде)

ня школи. Коли хтось думає, що школа виробляє в дитині інтелігентність, то дуже милиться. Школа розвиває інтелігентність, але інтелігентність мусить бути вроджена. Як люде приходять на світ з даними на ріжну фізичну силу, так приходять вони і з даними на ріжну силу ума. З хирлявої дитини хирлявих батьків ніколи ніхто ще не виплекав силача і велитана; в найлучшім разі таку дитину можна було виратувати від вчасної смерти. Так само з дитиною розподоженою з природи до ідіотизму, кретинізму і взагалі тупоумности; її маленький ум можна настільки розвинути, щоби могла на себе заробляти і не стала тягаром для громади, але ніколи не можна уму такої дитини розвинути до того, щоби вона стала, що називається, інтелігентною людиною. Однакож школа може ум інтелігентної дитини розвинути таксамо, як вправа в співі розвиває голос, як вправа в якійнебудь роботі розвиває зручність. Коли дитина не має вродженої інтелігентности, то ніякі школи інтелігентности в неї не створять, так само як ніякі вправи не зроблять співака з дитини, котра не має голосу ні слуху, або не зроблять майстра з дитини, котра своєю роботою не цікавиться, або ненавидить її.

Тисячі а тисячі молодих людей висилають школи кождого року на поле життєвої боротьби, але з тих тисячів тільки немногі одиниці вибиваються вперед, як інтелігентні одиниці. Враз з тим і зпоміж молодих людей, які через специяльний склад обставин до шкіл не ходили, або шкіл не кінчили, так само вибиваються вперед рівнож немногі інтелігентні одиниці, такі як Генрі Форд, Томас Едісон, або навіть наш Тарас Шевченко або російский письменник Максим Горкій. Ні Форд, ні Едісон, ні Шевченко, ні Горкій не кінчили високих шкіл, не мали дипльомів, але смішно булоб говорити, що вони не-інтелігентні люде. Вони своєю інтелігентністю перевисшили в десятеро, а навіть в сотеро многих своїх сучасників, що покінчили найвисші школи.

Школа не творить інтелігентности, але се не значить, що школа для інтелігенції не є потрібна. Шевченко писав чудові поезії, але як би він був мав лучше шкільне образовання, то був би встеріґся многих тих слабих місць, що зменшують вартість його поезій. Школа є дуже помічна при розвиванню інтелігентности і тому школи не можна легковажити. Високо інтелігентних людей на світі є не богато, а світови подрібно їх як найбільше і о скільки школи розвивають інтелігентність людей, вони роблять роботу найбільшої вартости для людства. Одначе не треба забувати, що не лише школа розвиває інтелігентність. Добрий столяр, кравець, муляр, буває не меньше інтелігентним чоловіком, як добрий лікар, адвокат, або учитель. Інтелігентний хлібороб, або купець є не меньше вартісний для світа, як інтелігентний землемір, або знатох електрики. І наука, яку переходить той, хто вчиться на столяра, кравця, муляря, хлібороба, чи купця, так само розвиває інтелігентність, як і школа, де вчаться на лікарів, адвокатів, учителів, землемірів та електриків. Тай така наука часом не коротша від науки в найвисших школах. Послідовно й погляд, немовто інтелігентом можна назитати тільки того, хто скінчив якусь означену школу і дістав такий а такий дипльом, є в самій основі хибний. Дипльомом дійсного інтелігента є не шкільне свідоцтво, тільки висшість ума, яку він проявляє в нужевій чи громадській праці. Лікар, адвокат, священик, чи учитель, що по укінченню шкіл знає тільки те, щоби виконувати свою професію, але свого знання не поширює, ані нічим не виявляє свого ума, не заслугує більше на ім'я інтелігентного чоловіка, як швець, котрий поза своє копито та дратву нічого більше в світі не знає. Такий „інтелігент" подібний до того недоброго слуги, про якого говорив Христос, що він одержаний талант закопав в землю. За те швець, котрий цікавиться не тільки своїм ремеслом, але й тим, що в світі діється, старається поширити круг свого знання, уживає свого розуму та доказує, що має його, такий швець заслугує на імя інтелігентного чоловіка в повнім значінню того слова. В кождім разі він має більше право до сего імени, ніж чоловік, що всяких мудрощів в школі вчився, але половину з того до року зовсім забув, другу половину лишає неуживану, а лише яку соту частину уживає в ряди-годи, коли конечність до того його заставить. — (Вінніпеґський „Український Голос").

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Р. П. Ембрідж, Па. Вірш буде поміщений трохи пізніше, коли розпічнемо кампанію за будову Дому Інвалідів у Львові.

П. Л., Дітройт, Миш. Не можна визивати поіменно в той спосіб, як Ви це зробили, бо наражуєте себе і часопис на неприємности. Поминайте в таких случаях імена, бо вони не важні, а розбирайте думку, погляд та факти. Не розуміємо Вашого додатку, що „на листку були інакші запити, а інакше треба було писати". Чому це так, виясніть нам ту справу.

„Письменник".

— А що, використала газета щось з того, що ти їй післав?

— Так, почтову марку, що я був долучив на відповідь.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

SZMARAGDOWY DAR PAPIEŻA DLA PILSUDSKICH.

У польській ґазеті „Америка Ехо" вичитав я дуже цікаву статтю під сим заголовком. Пише там ґазета про дарунок, який римський папа зробив жінці й дочкам Пілсудського. Подарував їм смарагдові „ружанції", споєні щирим золотом.

Пишучи про цей папський дарунок „Америка Ехо" додає, що польська преса виявляє з приводу надіслання Пілсудському папського кошто́вного дару справдішню теплячу радість. „Америка Ехо" не бачить розумної причини сеї радости. Ґазета нагадує Полякам минуле поводження Риму до Польщі. Вона пригадує, що попередники теперішнього папи „з незвичайною поштивостю ставилися не тільки до апостольського цісаря Австрії, але і до протестантського цісаря Прус та до православного царя Росії". Пригадує вона, що в тім часі Рим повертався до Поляків спиною, а польських повстанців, що боролися за визволення Польщі, називав бандитами, що бунтуються проти правної влади.

Тепер часи змінилися: Польща стала наулюбленнійшою державою папи римського. Тепер Польща поводиться з непольськими народами незмірно гірше ніж поводилися з Поляками австрійські, німецькі та російські царі. Український нарід, та инші народи під Польщею, переслідують в нелюдський спосіб за найелементарнійші домагання. Стаття „Америки Ехо" показує, що Поляки й досі не можуть простити Римови того, як він осуджував їх повстання. Ся стаття рівночасно вчить мене, як треба нам Українцям реагувати на польське переслідування їх на українських землях та на викликання наших людий за протести проти гнету.

Папа римський робить тепер все можливе, щоби поширити і зміцнити Польщу, бо вона йому потрібна як фортеця католицизму на сході Европи, але Поляки докоряють йому за минуле. Як же собі уявляють польські патріотики дальше взаємовідношення між Українцями та Поляками? Вічним терором не можна втримати до безконечности неполяків в державі польської держави. Прийде час і новоявлені раби розкують свої кайдани, розірвуть свої пута й стануть вільними на своїй землі. Тоді може не раз доведеться Полякам пошкадувати свого безглуздя, яке вони виявляють тепер в засліпленому переслідуванню неполяків. Попадуть вони в нову, ще може тяжчу скруту, ніж була раніше. Попаде з ними в клопоти й папа римський, який тепер ані навіть одним словом не обізветься на оборону поневолених Польщею народів, але все стає на стороні сильнійшого, як то він робив завжди.

Залицяється нині римський папа до Польщі при помочи смарагдових ружанців, споюваних золотом, у дарунку дочкам безбожника Пілсудського, але Поляки все ще памятають ті проклони, які з Риму сипалися колись на польські повстання. Покутує Рим за колишні свої похибки. Спокутує він колись і за ті похибки, які він нині робить супроти Українців, Литовців, Білорусинів. Прийде колись час, що й Українці, Литовці, й Білорусини нагадають Римови, як то він залицявся до можних світа того, до сильнійших гнобителів, при помочи дорогих дарунків донькам дикторів, гнобителям Українців, Литовців і Білорусинів.

Кілько вже похибок робив сей Рим своїм лизунством до сильних насильників, а все ще не навчився, що найкраща політика повставати за правду й справедливість, а бороти злобу, гніт та насильство. Покутує нині за те, що не сказав слова оборони Поляків, а замість того підлабузнюється до Поляків, бо вони нині хвилево стали можними й нібито сильними.

Не бачить, що сила Польщі така сама фальшива сила, як була німецького або австрійського цісарства, або російського царату. Як полетіли ті могучі колись сили, які Рим уважав незломними, так само повалиться велика польська держава, яка нині видається Римови незломною. Казали про французьких королів, що вони нічого не забули й нічого не навчилися. Видно, те саме можна тепер сказати й за Польщу й за Рим.

Павло Дурбак.

ШКІЛ І БУРС НАМ ТРЕБА.

Коли йшла бесіда про церкву, то сипалися голоси читачів через цілий рік як з рукава. Писали всі, а коли зійшло на школу, то виходить, що громадянство як загал не так то дуже інтересується тою так важною для нас справою.

В нас все говориться про школу, в якій би тільки наші діти навчилися читати і писати по українськи. Богато наших людей дивиться на школу тільки з того вузкого становища. От, коби дитина трохи дечого понюхала, тай гайда до фабрики.

А яка буде наша школа, такий буде український нарід, така буде й його будучність. Тому треба вести рівнож пропаганду за тим, щоби наші робітники посилали дітей до високих шкіл. Бо яка буде нам користь як нації з тих наших дітей, що будуть як ми тільки по фабриках працювати? От хиба дадуть вони час до часу якого доляра на якусь народну ціль тай то все. А нам треба своїх учителів, інженерів, лікарів, вчених і т. д., бо без них як нація не поступимо. А щоби тих людей виховати, треба посилати дітей до висших шкіл і засновувати в нас такі Інститути Могили, як їх мають наші браття в Канаді. Ми повинні мати по більших місцях, де є американські університети, бурси, в яких можна би держати тих українських хлопців, що вчаться на університетах. В тих бурсах можна доповнювати знання з української історії, літератури і т. д. Тоді виховалиб ми в Америці справжних українських інтелігентів, з яких була би для нашого народу якась користь. Так виховують своїх людей Поляки. А ми не дбаємо про зріст нашої інтелігенції, ні про її національне виховання, то й не диво, що вона пропадає в американській морі.

А до того скільки то в нас не раз здібних дітей, на яких звертають увагу по американських школах, яким батьки не годні дати висшого образовання, бо не мають матеріяльних засобів. Че мають ті діти пропадати, чи може ми як зрілий народ повинні знайти спосіб, щоб тих дітей післати таки в школу, бо може між ними криється якраз такий талант, який принесе честь українському імени? Бо й наш Шевченко був би пропав кріпаком, колиб не були звернули на него увагу.

На всі ті справи не повинні ми замикати очей, а обдумати їх враз з шкільною справою. **И. І.**

В 1860-ім році Еспанці прогнали королеву Ізабелю і шукали нового володаря. Один студент вірцбурського університету написав до еспанського уряду гарного листа в латинській мові (бо по еспански не вмів), в якім заявляє, що готов засісти на еспанськім престолі та впевняв, що буде володіти взірцево на вдоволення всіх. Провізоричний уряд у Мадриді не сподобав собі такого предложення і заденунціював „кандидата на престіл" перед сенатом університету. При переслуханні ізнав студент, що мешкала вже наприкрилася йому і що почувається на силах бути володарем. Все таки сенат засудив студента на три дни карцеру.

Степан Левинський.

ЩО РОЗКАЗАВ МЕНІ САТІ ЕЛЬ ҐІСРІ ПРО СИРІЮ ТА ЇЇ ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

Ми по дорозі з Єгипту до Сирії. Ще осталися в памяті розкинені серед пустині червоні єгипетськії міста і села, мов ті дві великі вогнення жаги спалені, жевріючі у попелі вуглики.

Червоні вогники єгипетського сонця танцюють іще в комірках мого мізку, але вже довкола мене тепла, вогка ніч морського простору.

Наблизилися зірки до мене безлічну срібних кришталевих камінчиків і розкрили перед очима величню дійсність тихого південного моря. Ми-ж у південно-східному закутку Середземного моря, там, де, Суез, запаливши великі самотні сяева, заздро береже доступу до тайн Індії.

Дорога стелиться перед нами рівна, тиха, таємно-зоряна.

Червоні вогники єгипетського сонця танцюють тепер поміж здоровезними корабельними комінами, вилазять на високу щоглу і розбігаються, цвізають серед павутиння мотузів, сполохані величчю новоі дійсности.

А може все кругом мене це не ніч, а день... білий день, тільки сріблом розмальований і вкладений у простір світа — всесвіта?

Та ні... Ось довгий рядок білих постатей. Вони лежать безпорушно, одна біля одної, і сплять. Я знаю, що є між ними люди ріжних рас і колірів шкіри. Лежать тепер побіч себе спокійно, без слова суперечки, навіть без глузливої усмішки — поєднані глибоким сном, ну і тими полотняними білими... штанами, що творять із них довгий ряд шпаргалів на корабельному полумиску.

Ось сенеґалійський неґр хропить здоровим баритоном на хвалу безтурботного відпочинку, а там із куточка великобританський джентельмен секундує йому беззастережно, глибоким басом. Словом: повна гармонія, — хоч тут.

Проходжу попри них і спрямовую мої кроки на верхній поклад. Там, у маленькій корабельній курильні дожидає мене Ель Ґісрі. Він обіцяв мені коротке втаємничення у справи Сирії. Він-же відограв визначну ролю у визвольному сирійському русі, він клав перші цеглини під будову самостійної Сирії.

На порозі кімнати зустрічає мене таємна музика. Це ті чарівні звуки арабської пісні, що чув я їх серед вузеньких вулиць Тунісу і Сераєву. Вони до того безпретенсійні і щирі, що для нас, европейців, загадкові майже і незрозумілі.

У нашій, хочби й народній, пісні все заховане якесь, може й несвідоме, бажання реклами й ефекту. Воно нерозривно звязане з нею, бо промовляє із найтайніщих закутків нашої душі.

Слухаю я цієї пісні, — це крик людини, котрої пристрасть, глибока мов море і виповнює її цілу, як вода виповнює морську простор берегів. Це дівчина заводить так після втрати коханця. А потім пісня вмовкає негайно, нежданно... Без жадного закінчення, як правдиве ридання...

Входжу тепер у кімнату.

— Чи співав тут хто? — питаю здивований, бо у „fumoir" крім мого арабського вченого нікого більше не бачу.

— Це співала справдішня арабська співачка — відказує посміхаючись Саті, тільки через... диск грамофону.

— Давайте ще цієї пісні, коли ваша ласка! — допрошуюсь захоплений.

І довго співає нам іще арабської пісні невидома співачка.

А потім, після цього дискретного дипльоматичного підготування, починаємо на „interview".

— Сирія це тільки частина великого арабського світа, — починає Саті, — котрий тягнеться від Мезопотамії і проливу перського кріз арабський півострів, Палестину, Єгипет, Тріполі, Тунісію і Альжирію до Марока і Атлянтійського океану.

Ця велика, горда нація, котра стільки культурних цінностей придбала людству, є сьогодні майже в цілости під окупацією західньо-европейських імперіялістів.

А окупація ця, в імя цивілізації проведена, тим може оправдана, що народ наш це не лише дике племя центральної Африки або Полінезії, котрому потрібно провідника крізь круті стежки західньої цивілізації, а-ле нація навіть у европейському розумінні культурна.

Ось вам кілька чисел.

І так сьогодні, у Сирії тільки існує три університети, 500.000 сирійців, що перебувають на еміграції в Америці, мають більш як 20 період. видавництв. Сирійців, що закінчили високі школи в Европі, вже й рахувати годі, — їх ціла армія. Зокрема близькому нам по мові Єгиптові сирійці дали найсвідомійший елемент письменників та журналістів.

Та разом із тим білі імперіялісти претендують на ролю вчителів, заслонюючися фразою, немовто сирійці не в силі правити самі собою.

В очах Саті зявляється огник запалу.

— Це Европа своєю імперіялістичною війною розбурхала наш націоналізм, це наша раса устами Вілсона постановила право кожної нації на самовизначення. А разом із тим навчила користуватися зброєю. У чужонаціональних леґіонах неоден Араб стріляв із кріса найновішої системи, скорострілу і гармати. Чи ви думаєте, що ця лекція пішла на марно? Після миру, в імя засад визнаних цілим світом ми, сирійці, й собі захотіли мати свою державу.

У 1919 році повстала з волі народу Вільна Сирія з королем Файсалем на чолі. В уряді сирійської держави я займав пост міністра освіти. Самостійність наша продержалася 13 місяців, аж доки не наспіли уманданованi представники Союза Народів разом зі своїм військом. Однорідний і так уже невеличкий край поділено на 5 частин. Палестину відділено, щоби творити там жидівську державу, хоч жидів там всього 100,000, а подавляюча більшість араби.

— Які відносини ваші з жидами? — питаю зацікавлений.

— Ворожі через їхню ворожість до нас. Це зблизило нас до християнського населення. Ми спільно з християнами ховали жертви жидівського нахабства. — Але вертаймо до Сирії. Ви певно чули про знищення французьким ґенералом Ґуро мошеї Омиядів?

— Чув — вудказую йому — і щиро жалію прекрасного памятника арабського мистецтва.

— Мошея це ще далеко не все і не найважливіще, що було знищене окупантами. Вони знищили чудові сади, у яких захований Дамаск, мов квітка у зеленому листю. Вони знищили оазу, одиноку підставу екзистенції Дамаску й околиці. Що станеться із пишною квіткою, коли відняти від неї зеленого куценка, із котрого вона виростає? Знищивши оазу, поруйнували вони економічну базу країни.

— Може це тільки відокремлений, нерозважний акт одного французького ґенерала, — завважую — мені здається, що його французький уряд зараз же відкликав із Сирії.

— Так, це правка — чую відповідь, — але чи наступники його а було їх багато — змінили напрям політики? Таж ніхто інший, а Жувенель доверши поділу Сирії на пять окремих васальних держав, щоби тим лекше здавити національний рух. — Але ми не зложимо зброї! — самовпевнено кидає Саті, а потім додає з таємничою усмішкою: — Самі переконаєтеся, будучи у Сирії, що повстання Друзів це не відокремлений факт, але одно кільце у довгому ланцюгу збройної опозиції Сирії проти окупантів.

Не давніше як вчора французи читав я в олександрійській пресі про нові криваві заворушення у Дамаску. Було багато жертв з обох сторін.

Мовчимо хвильку, слідкуючи за ходом наших думок.

— Чи до всіх „білих" палаєте такою ненавистю?— питаю нарешті.

— Ні, — щиро заперечує Саті. — Є у нас навіть свої симпатії. І так цілий Схід жалує Німців за несправедливости версальського миру. Бачите, у нас предкуди не знають іще всіх красномовних хитрощів европейської політики. Багато доброго маємо до завдячення Американцям. Вони зовсім безкористовно удержують у Бейруті великий університет, де добувають знання сотки сирійців. Правда у Бейруті є теж французький езуїтський університет, але він і багато менший і використовує науку у цілях релігійної пропаганди.

— Ні одна европейська держава, — завважую знов — не має сьогодні ані частки тих безмірних фондів, які є до диспозиції північно-американського уряду.

— Так, — відказав мені Саті, — але беззастережно чисті заміри американців признати треба.

— Яке ваше відношення до турків? — питаю.

— У минулому вороже, тепер радше приязне. Немає тепер поміж нами суперечок. Ціла мрія Туреччини створити одноцільну національну державу, а така думка всякий імперіялізм виключає.

— А Англія?

— Англія це неприятель наш, — посміхається Саті, — наші брати єгиптяни могли би дещо про це розказати. Тільки англійці зручнійші дипльомати за французів і мають богато ще поваги серед народів Сходу. Їх бояться. Та вони у свою чергу вміють поступитися, коли треба.

Як приклад возьмім хочаб Ірак і Сирію. Король наш Файсаль, котрому французи відібрали Сирію, тепер у Мезопотамії.

Ірак користується повною автономією. Я давніше стало мешкав у Дамаску, але не стало то терпцю, покинув Сирію. Тепер пробуваю у Багдаді, де займаю становище інспектора шкільництва.

— Чи чули ви про Україну? — питаю його нарешті.

— Чув,— відповідає Саті, — це на півдні Росії така країна, що хоче волі так як і ми, араби.

З моєї черги розказую Саті історію українського відродження. Історію великого пробудження і кривавого хрещення України, що коштувало життя найкращих синів народу. Мій учений араб слухає уважно, похитуючи головою, а потім додає якби у відповідь власним моїм думкам:

— Що значить життя одиниці супроти величности ідеалу?

Потім виходимо на чердак покладу. Із синих глибин світа непомітно встає день. Він відзначує межі морю і гасить зоряні світла. Згодом зявляються на покладі перші сірі шинелі французьких кольоніяльних вояків.

Але я не можу позбутися думок про Саті і його останні слова: чим є життя одиниці супроти величности ідеалу?

Хто так думає, той побідити мусить.

— Це для вас встає нині день, Народу Сходу.

(„Діло").

ВІДОЗВА.

ВІД КІЛЬКОХ ДНІВ появляється в нашій часописи **„ОПОВІСТКА"**, в котрій проситься наше українське громадянство тут на іміграції о надіслання до адміністрації Свободи своєї адреси і професії для поміщення в календарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Щоб улекшити сю справу нашим ріжним професіоністам та підприємцям, понизше подається для сеї цілі купон і проситься кождого і всіх разом точно його виповнити, вирізати і прислати до адміністрації Свободи.

При сім хочемо заявити, що сим хочеться осягнути дві цілі: Перша, подати в календарі на 1928 рік головнійші професії, культурні підприємства фінансові інституції, кооперативи і инші громадські установи поважнійшого характеру. Друге: перевести ревізію всіх українських бизнесменів в Америці, щоби мати поняття, як ми стоїмо тут під зглядом індустрії і торговлі.

Безперечно, не всі Українці бизнесмени читають наш орган і тому отсею дорогою звертаємося до сих, що її читають і будемо просити, щоб кождий з них заохочував в свойому місті виповнити сей купон або подати на письмі кождого Українця, що провадить бизнес подати його до нашої адміністрації.

К У П О Н.

....
(Напишіть під яким іменем провадите свій бизнес чи професію)

....
(Що за бизнес чи професію маєте).

....
(Тижневий оборот).

....
(Адреса)

Виповніть повисший купон і зашліть до: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ВУДЛАВН, ПА.

Великодна писанка.

Громадяни О. Ревть і Демян Ґуляші, занялися великодною збіркою на Рідний Край а чесні жертводавці зложили $35.15, які вислано до Обєднання з призначеннєм: $10 на інвалідів, а $25.15 на Рідну Школу.

Жертвували:

Й. Шурко $5.00; по $2.00: П. Ляхович, О. Ревть, М. Костик, Д. Ґуляші; Т. Вітошинський $1.50; по $1.00: М. Русенько, Й. Дуленько, Анна Шпук, Ів. Чиж, Наталія Русенько, Анд. Слободзян, Ів. Книжик, Ст. Яцишин, Ю. Саповчак, В. Шмандрак, П. Гринишин, Іл. Кобаль, Ів. Бур, М. Боц, П. Подоляк; по 50 ц.: В. Бараник, В. Книжик, Анна Здреник, Ів. Зарицький, С. Боївка, Ф. Яцишин, Марія Ганяк, Ант. Коропін; М. Ґріні 40 ц.; по 25 ц.: М. Кисилиця, Анна Ковалик, Ів. Добуш, В. Ващишин, В. Адашинська.

П. Ляхович.

ПІТСБУРҐ, ПА.

Збірка на Народний Дім для села Коростович, пов. Рогатин, Галичина.

На просьбу сільського комітету і всіх братів в ріднім селі, взялися ми до збірки на допомогу будові Народного Дому в Користовичах. Гр. Павло Слободзяник, що повернув з краю, розповів нам, що наші браття не сплють, а боряться як можуть проти польського гнету. Він вияснив нам далі, що в тім домі буде міститися Кооператива і читальня Просвіти. Ми зрозуміли просьбу наших братів і взялися до збирання жертв. Жертводавці зложили разом $53. Жертвували: М. Кримський $3.00; по $2.00: М. Федунок, В. Атаманчук, Т. Коруна, Іл. Слободзян, О. Іванців (с. Мих.), Анастазія Іванців, Н. Антошків, О. Чернецький, Анна Дяк, Ів. Коруна, П. Слободзяник, Дм. Іванців (с. Ол.); по $1.00: П. Бекеш, Ів. Бекеш, Н. Сорока, Я. Федунок, Т. Федунок, П. Якубів, Анд. Федьків, Н. Крижалка, В. Волоський, Ів. Гудима, Ів. Пшеничка, Н. Грайчук, Федь Цюлюпа, В. Цюлюпа, Н. Якубовський, П. Перегінець, П. Береза, Анд. Слободзяник, П. Слободзяник (син Анд.), В. Тимків, Ів. Семчишин; по 50 ц.: Т. Драґун, П. Братзке, А. Схіль, Ів. Драпала, Ів. Безпалко, Із. Безпятий, Ів. Лінґз; по 25 ц.: Аміля Талюміч, Р. Рефтс, Ф. Анеріто, Д. Віллемс.

Разом $53.00.

Так само відзиваємося до других наших односельчан в Америці, що мешкають в Карнеги, Па., Лічбурґ, Па. щоб і вони вислали дещо на рідне село і Рідну Школу, бо як бачите, що тут навіть Німці жертвували, навіть Американці, а навіть і оден Італіянець. Отож, чомуж ви не мали б дати жертви на рідне село.

Гроші можете висилати до краю на руки Комітету, який складається з гр.: Антона Гука, Петра Дмитрика, Петра Войчишина і Олекси Стасюка.

Можете рівнож заслати до Пітсбурського Комітету на адресу:

Олекса Іванців,
71 Orr St., Pittsburgh, Pa.
Павло Слободзяник.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

На Народний Дім села Кошляки, повіт Збараж.

На руки Григорія Фидорука зложили жертви в сумі $85.00, котрі то гроші зістали вислані на руки заряду будівельного в Кошляках. Жертвували як слідує: по $10.00: М. Малімон, В. Каній, Г. Фидорук, І. Каній, О. Шкляренько; Т. Дячук $5.00; по $3.00: О. і А. Шмокалюк; по $2.00: О. Кирик, Н. Гальчин, С. Вікарук, В. Дячук, А. Яворський і Т. Андрусишин; по $1.00: С. Косьтюк, І. Лесюк, Д. Матвійчук, М. Дембіцький, М. Ліщинецький, В. Гриник, Й. Каменюк, В. Сеньків, М. Танасишин, М. Безкоровайний, Г. Порценалюк, Й. Чирнатович; по 50 ц.: В. Прибишин, М. Мерва, С. Ваґа, В. Кучиравий, М. Дідуник; по 25 ц.: С. Гривнак, С. Качубінський.

Ми, Кошлячани в імени наших поневолених братів в краю, складаємо всім жертводавцям щиру подяку, що не пожалували своїх тяжко запрацьованих центів на таке гарне діло.

За Комітет: **Іван Каній.**

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Відгук на поклик до односельчан з Доброї Шляхоцкої і Рустикальної, повіту Сянок.

Комітет для збудування Українського Народного Дому в Добрій, віднісся до нас односельчан в Шикаґо, Ілл. з просьбою, щоби їм конечно допомогти збудувати Укр. Нар. Дім, котрого їм конечно потрібно для ведення просвіти і т. д. А щоби, допомогти так важному ділу, ми на відбувшихся зборах вибрали Комітет для допомоги будові висше згаданого дому, який щиро взявся до праці та перепроваджує збірку грошей. На руки Комітету вже жетрвували:

По $25.00: Н. Демкович і Й. Демкович; по $7.00: Й. Нісевич і М. Ґбур; Ст. Дзюрдзевич $6.00; по $5.00: Ант. Демкович, Й. Бучинський, М. Гнатусько, Ів. Демкович, П. Демкович, І. Добрянський, В. Грицкевич, Н. Бурдяк, М. Демкович, Н. Пудлецкий, Ю. Гінько, І. Демкович; П. Добуш $4.00; Ів. Гнатусько $3.00; по $2.50: Й. Гінько, П. Демкович, М. Ґіжицький, Анд. Ганьківський, Ю. Небор; по $2.00: Ів. Бурдяк, Ів. Нісевич, М. Демкович, П. Харатчак, Й. Нісевич, М. [illegible], Катерина Макарик; по $1.00: Й. Шурко, Й. Добрянський, С. Чомко, І. Жеребняк, Анд. Крайник, Анд. Ковальчик, М. Гнатусько, В. Корпан, М. Демкович, Ів. Гінько, Марія Чипильовська, Ів. Чайковський; по 50 ц.: Н. Ганьківський і Ів. Ґбур.

Разом $176.50.

Збірку ведемо далі, тай кличемо всіх односельчан, а особливо з Скрентон, Па., Олифант, Па., Джесуп, Па., Джерзи Сиґі, Н. Дж., Клівленд, О., і всіх других, щоби складали жертви і посилали їх на руки Комітету в Шикаґо, звідки разом вишлемо в рідне село. Або шліть впрост на руки касієра в Добрій, Андрія Бучинського, а нас повідоміть, скільки хто зложив. Ми відтак дамо звіт із збірки на Дім в тутешніх укр. часописях. Комітет вже вислав $50.00 на закупно місця під згаданий дім. Браття! Ваша поміч є конечно потрібна, тож не відкладайте, а спішіть із жертвами.

За всякими інформаціями звертайтесь до **Йосифа Демковича: 10774 Стефенсон Евню, Шикаґо, Ілл.**

За Комітет Несення Помочи Рідному Селу:

Антін Демкович, Йосиф Демкович, Стефан Дзюрдзевич, Йосиф Нісевич, Іван Гінько.

ВІДОЗВА

до односельчан з села Ясенів, коло Заболотець, повіт Броди.

Підписаний дістав листа від Комітету Будови Народного Дому в нашім ріднім селі з просьбою прислати їм якусь допомогу та візвати других наших Братів в Америці, щоби відозвалися на голос рідної землі і допомогли вибудувати в своїм ріднім селі народну твердиню.

Заклик той підписав ще громадський уряд, уряд парохіяльний, виділ читальні „Просвіта" і кооператива „Єдність".

Жертви просять слати на руки Миколая Козлинського в Ясенові к. Заболотець. Думаю, що ніхто з наших краянів не відмовиться від жертви на так гарну і патріотичну ціль. Всі жертводавці будуть вписані в громоту Товариства.

Гнат Костишин,
Менвіл, Н. Дж.

ЖАРТИ.

— Дайте мені пятнацять яєць — але мусять бути від чорних курей.

— Абож то можна пізнати, котре яйце від чорної курки?! — питається здивована купчиха.

— Певно, — відповідає пані. То виберіть собі самі, я на тім не розуміюся.

Пані вибрала собі пятнацять щонайбільших яєць.

—o—

Наречений.

— Чи дійсно будеш мені все вірною?

— Певно, — до смерти.

— Коли так, то я ще раз вийду з Марійкою на прохід.

—o—

М о л о д и й (до священика): — Скільки я маю заплатити за шлюб?

С в я щ е н и к: Заплатіть стільки, скільки це для вас представляє вартости.

М о л о д и й дає священикови трицять долярів.

С в я щ е н и к глянув на молоду і звернув молодому пятнацять долярів.

—o—

Директор одної інституції дав свому урядовцеві відпустку на 24 години і виразно сказав йому, що після того часу має зявитися в офісі.

Минає оден день, минають два дні, урядовець не зявляється. Вкінці четвертого дня вертає урядовець до праці, начеб нічого не сталося.

— Ну? — каже директор — але ви порядно продовжили собі відпустку! Як ви могли зважитися на таке?

— Пане директор, — відповідає урядовець — я не почуваюся до ніякої вини. Пан директор дали мені 24 години відпустки. Я щодня маю працювати по вісім годин, а я не був на відпустці довше, як 24 години праці.

—o—

Циґаро.

До пекарні приходить якась пані:

— Я купила вчора у вас бохонець хліба.

— Ну?

— Ну? І найшла в ньому ціле циґаро. Ось воно!

— Дуже, дякую, — каже купчиха і бере скоро циґаро — то-то буде тішитися мій чоловік! Він ціле передполудне шукав за тим циґаром.

—o—

Цікавість.

Три жінки поставали на базарі і балакають. Ріжні справи обговорюють, а передовсім, самособою, тоалету. Підсміхуючись критикують ґардеробу то цеї то тої.

— Одно лише хотіла би я знати, — каже одна з трьох жінок — хто носить капелюхи Кочугурихи, як вони нові.

—o—

Мадам Севінь удостоїлася тої ласки, що король Людвик XIV. танцював із нею. Мадам Севінь сказала потім, що король Людвик то дійсно славний чоловік, що затемнить славу всіх своїх попередників. На те сказав їй Бюсі:

— Пані, ніхто не буде сумніватися про це. Прецінь король танцював з вами!

—o—

— Ви маєте власного домашнього лікаря, — сказав Людвик XIV. до Моліера (автора славних француських комедій), — щож, вдоволені ви з нього?

— Пане, — відповів Моліер — ми балакаємо собі, він записує мені лікарства, я їх не заживаю і знову приходжу до здоровля.

—o—

Черцеві Маролеві в Амієн в одній церкві показали голову св. Івана Хрестителя. Чернець поцілував голову і сказав:

— Слава Богу, то вже шеста голова, яку мені довелось цілувати!